

Nr 117.

Av herr **Lindström m. fl.**, om utredning och förslag angående handelssjöfartens skydd under krigsförhållanden.

I dessa tider av oro och krigshot framstår det för oss såsom en bjudande nödvändighet att fästa riksdagens uppmärksamhet på ett skyddsspörsmål, som enligt vår uppfattning icke ägnats tillbörlig uppmärksamhet. Det är frågan om handelssjöfartens skydd under krigstid.

Vad den svenska handelssjöfarten ekonomiskt och ur allmän försörjnings-synpunkt betyder för det svenska samhället torde icke vara tillräckligt be- kant. Följande siffror kunna i korthet belysa dess betydelse under fredstid. Under 15-årsperioden 1922—1936 exporterade Sverige för 20.3 miljarder kronor och importerade för 21.6 miljarder. Sålunda en negativ handels- balans om 1.3 miljarder. Under samma tid intjänade den svenska handels- flottan ett fraktnetto på 2.3 miljarder. Svensk handelssjöfart utjämnade så- lunda icke endast den negativa handelsbalansen, utan skapade en positiv balans, landet till godo, på 1,000 miljoner kronor. Under krig kommer den svenska handelssjöfarten att bliva av ojämförligt mycket större betydelse. Då blir det i huvudsak endast den egna handelsflottan vårt land måste lita sig till för in- och utförsel av de för hela samhällsmaskineriets funktionere- rande nödvändiga förnödenheterna.

Det handelstonnage vi äga måste vi därför skydda så långt det i vår för- måga står. Detta gäller vare sig vårt land beräknas kunna bevara sin neu- tralitet eller icke under ett uppkommet krig. Man får nämligen räkna med den sannolikheten, att även på icke krigförande länders sjövägar krigsätgär- der komma att vidtagas. Vidare måste stapelsatt tonnage skyddas så att förlorat tonnage snabbt kan ersättas.

Anfall kunna tänkas bliva riktade mot fartygen på tre olika områden: mot handelsångare under färd, mot hamnanläggningar med ineliggande fartyg och mot varvsanläggningar med fartyg under byggnad eller repara- tion. Skydd erfordras både mot anfall från sjön och från luften. Denna skyddsfråga är ett riksintresse, ehuru mest brännande för den stora sjöfarts- porten på Västkusten.

Huruvida skyddet för handelsfartygen under gång, i vad rör behovet av örlogsskydd, blivit tillräckligt beaktat undandraget sig vårt bedömande. Detta behov ökas, i stort sett, med anfallsriskerna. Men det erfordras också en handelsflottans egen skyddsverksamhet avseende såväl personal som materiel. Personalen måste informeras om vilka faror som kunna hota och hur de böra mötas och undgås, dels i samverkan mellan handelsfartyg och eskorterande fartyg, dels genom bevaknings-, säkerhets- och skyddsätgärder

ombord på handelsångarna. Denna skyddsfråga berör såväl rederierna som befäl och manskap. För rederierna gäller det att utrusta handelsångarna med t. ex. minskydd (paravaner), luftskydd och anordningar för mörkläggning. Beträffande befäl och manskap främst instruktionsverksamhet och skyddsutbildning.

Handelsångarna i hamn och varvsanläggningar med fartyg under byggnad eller reparation äro beroende av hamnarnas luftskyddsanordningar och det skydd hamnarna kunna beredas mot utanför dem uppträdande sjöstridskrafter. Skydd av båda dessa slag är särskilt behöfligt för Västkusten.

Hela frågan om skyddet av sjöfarten, som här i korthet behandlats, är ett mycket omfattande problem. Att lösa detta är ytterst viktigt både för skyddet av handelsflottans personal och för rikets försörjning. Det kan icke lösas enbart av sjömilitära och luftförsvarsåtgärder, utan det måste i lika hög grad ägnas uppmärksamhet av rederierna och handelsflottans befäls- och manskapsorganisationer. Även försäkringssynpunkter torde ingå i denna fråga. Frågan om sjöfartsskyddet under krigsförhållanden måste utredas och skyddet organiseras så snart som möjligt.

I anslutning till det ovan anförda få vi hemställa,

att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t föranstalta om skyndsamt utredning rörande frågan angående handelssjöfartens skydd under krigsförhållanden och därefter förelägga riksdagen de förslag, vartill denna utredning kan giva anledning.

Stockholm i januari 1939.

Rickard Lindström.

O. A. Nordborg.

John Gustavson.

Th. Magnusson.

Gösta Rahmn.

K. I. Sköldén.

Emil Andersson
i Jäger.

Th. Nilsson.

Knut Petersson.